

کتابخانه
مجلس شورای
اسلامی

۱۰۱

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جمهوری اسلامی ایران

کتاب *تصريف*

شماره ثبت کتاب

مؤلف

موضوع

۲۱۸۳۴

شماره اختصاصی (۱۰۱) از کتب اهدائی : معنوی

۱۰۱

کتابخانه مجلس شورای اسلامی

جمهوری اسلامی ایران

کتاب *تصريف*

شماره ثبت کتاب

مؤلف

موضوع

۲۱۸۳۴

شماره اختصاصی (۱۰۱) از کتب اهدائی : معنوی

۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰

بسم الله الرحمن الرحيم
 رسالة
 في

أما الذي نورد من الحروف
 في هذا الكتاب فليس
 من الحروف التي
 في اللغة العربية
 بل من الحروف
 التي في اللغة
 الفارسية

بسم الله الرحمن الرحيم
 رسالة
 في

بسم الله الرحمن الرحيم
 اعلم ان التصريف في اللغة التي
 وفي الصناعة التحويل الاصيل
 الواحد الى امثاله مختلفه بغير
 مقصود ولا تحصل الا بهما ثم انه
 ما نلاحظ واما راعي وكل واحد منهما
 اما محرز او مزبد فيه وكل واحد منهما
 اما سلم او غير سلم وتغني بالياء
 ما سلب حروفه الاصل التي

بسم الله الرحمن الرحيم
 رسالة

تقابل باللقاء والعين واللام من حروف
 اليلة والهنوز والضعيف اما الثالث
 المراد فان كان ما حيد على فعل مفتوح
 العين مضارعة يفعل بضم العين
 نحو نضر ينضرون ويفعل بكسر العين
 نحو ضرب يضرب وقد يحى على يفعل
 يفتح العين اذا كان عين فعله اولامه
 حرفا من حروف الخلق وهي الهنزة

يَسْلُفِي اسْلَفَاءَ وَاَمَّا الرَّبَاعِي مَزِيدٌ
 فِيهِ فَاَمِثْلُهُ تَفْعَلُ كَتَدْحَرَجُ يَتَدْحَرَجُ
 تَدْحَرَجًا وَهَنْعَلُ كَحَوَّاحِي حَمَّ حَمْرًا
 اِحْرِي نَجَامًا وَهَعَلُ كَحَوَّاحِي حَمْرًا
 اِقْسَعِرَا وَتَبِيْلًا الْفِعْلُ اَقَامَعِدِي
 وَهُوَ الَّذِي يَتَعَدِي مِنَ الْفَاعِلِ
 اِلَى الْمَفْعُولِ بِكَ قَوْلِكَ ضَرَبْتُ
 زَيْدًا

زَيْدًا وَيُسَمَّى اَيْضًا اِقْتَعَا وَمَحَاوَنًا
 وَاَمَّا غَيْرُ مَتَعَدِي وَهُوَ الَّذِي لَمْ
 يَتَجَاوَزِ الْفَاعِلُ كَقَوْلِكَ
 حَسَّ زَيْدًا وَيُسَمَّى كَلَامًا وَغَيْرَ مَقَامٍ
 وَقَدْ تَبَيَّنَ فِي الثَّلَاثَةِ الْمَجْرُودِ
 الْعَيْنُ اَوْ بَاطِنُهُ كَقَوْلِكَ ضَرَبْتُ
 زَيْدًا وَاجْلَسْتُ لِي وَجَرَّ اَوْ تَدَا

اَجْرًا كَالْاِسْمِ وَنَبِيْدًا وَنَاطِقًا
 فَصَلِّ فَاَمِثْلُهُ نَصَا فَهَذَا اَمَّا الْاِسْمُ الْفِعْلُ
 عَلُوٌّ وَجَدُوٌّ وَنِزَالٌ وَنِزَالٌ وَنِزَالٌ
 اَوْ كَانُوا لَمْ يَمْرُكْ مِنْ فَعُوْحًا اِبْدَاءً مَنَافِعُ
 اِحْوَرٌ هَذَا فَعَلٌ وَتَفَعَّلٌ وَافْتَعَلَ وَافْتَعَلَ
 الْاَلِفُ وَكَذَا الْبَوَاقِي وَتَعْبَرُ حَرَكَاتُ الْاَوَائِلِ
 فِي الْاَلِفِ نَهَارًا وَتَدَبُّتُ فِي الْاَبْتِدَاءِ وَتَسْقُطُ الْمَنِيَّةُ
 الْمَفْعُولُ

وَهَمْزَةُ الْوَصْلِ تَتَّبِعُ هَذَا الْمَقَامَ
 فِي الضَّمِّ وَمَا قَبْلَهُ اِخْرَجَ يَكُونُ
 مَسْكُورًا اِبْدَاءً تَقُولُ نَصْرًا
 زَيْدًا وَاسْتَخْرَجَ اَطْمَالَ اَمْرًا
 مَضَارِعٌ هِيَ مَا اَوَّلُهُ اِضْمَارًا
 اِبْدَاءً اَلْبَرِّعُ وَهِيَ اَلْمَنْزِلَةُ
 اَبْدَاءً اَلْبَرِّعُ وَهِيَ اَلْمَنْزِلَةُ

با جهت ترم غامل یا مخفی بلغم علم

لِفَعُولٍ مِنْهُ وَهُوَ الَّذِي

لَمْ يَلِيْمْ فَاعِلُهُ مَا كَانَ أَوَّلَهُ

مَضْمُومًا كَفَعَلٍ وَأَفْعَلٍ وَ

فُرِعِلٍ وَتَفَوَّعِلٍ وَتَفَعَّلِ

كَانَ أَوَّلُ الْمُحَرِّكَ مِنْ

مَضْمُومًا مَخْوً وَأَفْعَلٍ وَأَفْعَلِ

يَكُونُ مَضْمُومًا أَيْدًا مَخْوً

وَيَدُ حَرْجٍ وَيَكْرِمْ وَيُقَاتِلُ

وَيَفْرَحُ وَعِلَامَةٌ بِنَاءٍ

هَذِهِ الْأَرْبَعُ لِلْفَاعِلِ

كُونَ الْحَرْفُ الَّذِي قَبْلَهُ

أَحْرَهُ يَكُونُ مَكْسُورًا أَيْدًا

وَيَكْتَلُ

الاي باي بنادست يعنى كس

وَيَدُ حَرْجٍ وَيَكْرِمْ وَيُقَاتِلُ

وَيَفْرَحُ وَيَتَكَسَّرُ وَيَتَّبَاعِدُ

وَيَنْقَطِعُ وَيَجْمَعُ وَيَحْمَرُ

وَيَتَجَاوَزُ وَيُسْتَخْرِجُ وَيَجْرِي

وَيَبْدُ حَرْجٍ وَيَقْعَدُنِسُ

وَيَعْشُوشُ وَيَقْشَعُرُ **وَالْبَنِي**

مِثَالُهُ مَنْ يَفْعَلُ يَنْصُرُ يَنْصُرَانِ

يَنْصُرُونَ تَنْصُرُ تَنْصُرَانِ

يَنْصُرْنَ تَنْصُرُ تَنْصُرَانِ

تَنْصُرُونَ تَنْصُرِينَ تَنْصُرَانِ

تَنْصُرْنَ أَنْصُرُ تَنْصُرْنَ وَفِي

عَلَى هَذَا يُضْرَبُ وَيَعْلَمُ

فعل مضارع

بعض ايارين يكند باي و بنادست

دندان جاريانند و مع

بر بنين

للمفعول منه ما كان حرف

المضارعة مضموما وما قبل

الاخره منه مفتوحا ابدا

تخويصرو ويخرج ويكرم

ويقاتل ويستخرج واعلم انه

يدخل على الفعل المضارع

منه يكون

ماور

والنون والتاء والياء تجتمعها

اليت اواتين او تائي

فالهمزة للتكسر وحده و

النون له اذا كان معه غيره

والتاء للنخاطب مفردا

او متني او جموعا منكرات

اليت اواتين او تائي

فالهمزة للتكسر وحده و

النون له اذا كان معه غيره

والتاء للنخاطب مفردا

او متني او جموعا منكرات

في قوله تعالى ويا ايها الذين آمنوا اذعوا بالصوت الذي هو اعلى صوتكم فيه ذلك لئلا يكونوا عليكم سمعا وهم لا يفقهون

كان او مؤنثا وللغايبة المفردة

وامثناة والياء للغايب

الذكر مفردا او متني او

جموعا والجمع المونث الغايبة

وهذا يصلح للرجال والامهات

تقول يفعل الان ويستخرج

والغايبة

وحاضرا او يفعل غدا او يسمي

مستقبلا فاذا ادخلت عليه

السين او سوف فقلت سيفعل

او سوف يفعل اختصر بزمان

استقبال واذا ادخلت

عليه اللام اختص بزمان

في قوله تعالى واذعوا بالصوت الذي هو اعلى صوتكم فيه ذلك لئلا يكونوا عليكم سمعا وهم لا يفقهون

عليها اللام

أَحْالَ كَقَوْلِكَ لَهُ تَعَالَى

إِنِّي لِيَجْزِيَنِي **وَالْبَقِيَّةُ لِلْفَاعِلِ**

مِنْهُ مَا كَانَ حَرْفَ الْمَضَارِعِ
وغيره من الحروف
فاعله
مضارع

مِنْهُ مَقْتَرِحًا الْأَمَاكَانَ
مضارع
ما قبله
الجزء
مضارع

مَاضِيَهُ عَلَى أَرْبَعَةِ أَحْرَفٍ
ما قبله
مضارع

فَأَنَّ حَرْفَ الْمَضَارِعِ مِنْهُ
مضارع
مضارع

ان كان صهيون

مَا وَلَا النَّافِئَاتِ فَلَا تَغْتَابَنِ
ما ولاي نافيئات ليس من صيغة صيغة بل من صيغة

صِيغَتِهِ **فَقَوْلُ** لَا يَنْصُرُ لَا يَنْصُرَانِ
هنا اول
فوقه
فوقه
فوقه

لَا يَنْصُرُونَ لَا يَنْصُرَانِ
فوقه
فوقه
فوقه

لَا يَنْصُرْنَ لَا يَنْصُرَانِ
فوقه
فوقه
فوقه

لَا تَنْصُرُونَ لَا تَنْصُرَيْنِ
فوقه
فوقه
فوقه

لَا تَنْصُرَانِ لَا تَنْصُرَانِ
فوقه
فوقه
فوقه

بغيره من الحروف
فوقه
فوقه
فوقه

نحو

لَا تَنْصُرُ وَيَدْخُلُ الْجَارِزُ فَيَحْدِفُ

حَرَكَةُ الْوَاحِدِ وَنَوْنُ التَّثْنِيَةِ

وَأَجْمَعُ الْمَذْكَرُ وَالْوَّاحِدَةُ

الْمُنْخَاطِبَةُ وَلَا يَحْدِفُ نَوْنُ

جَمَاعَتِ الْمَوْثِقِ فَإِنَّهُ ضَمِيرٌ

كَالْوَاوِ فِي جَمْعِ الْمَذْكَرِ

وإذا لم يورد في بعض المواضع من الحروف
فوقه
فوقه
فوقه

فَتَبَّتْ عَلَى كُلِّ حَالٍ تَقُولُ

لَا يَنْصُرُ لَمْ يَنْصُرْ لَمْ يَنْصُرُوا

لَمْ تَنْصُرْ لَمْ تَنْصُرَا لَمْ تَنْصُرُوا

لَمْ تَنْصُرِي لَمْ تَنْصُرِي لَمْ تَنْصُرِي

لَمْ تَنْصُرِي لَمْ تَنْصُرِي لَمْ تَنْصُرِي

لَمْ تَنْصُرِي لَمْ تَنْصُرِي لَمْ تَنْصُرِي

بغيره من الحروف
فوقه
فوقه
فوقه

نحو

التَّاصِبُ فَيُبَدَلُ مِنَ الصِّمَةِ

فَتْحَةً وَيَسْقُطُ النَّوَانُ سِوَى

نُونِ جَمْعِ أَطْرُونِ فَتَقُولُ لَنْ

لَنْ تَنْصُرَ بِيَارِخِمْ تَنْصُرُ
بِلَاغِ وَتَنْصُرُ بِدَرْغَمَانِ بِلَاغِ

يَنْصُرُونَ يَنْصُرُ لَنْ يَنْصُرُوا

لَنْ تَنْصُرُونَ تَنْصُرُوا لَنْ يَنْصُرُونَ

لَنْ تَنْصُرُونَ تَنْصُرُوا لَنْ يَنْصُرُوا

لَنْ تَنْصُرُوا لَنْ يَنْصُرُوا
لَنْ تَنْصُرُوا لَنْ يَنْصُرُوا
لَنْ تَنْصُرُوا لَنْ يَنْصُرُوا
لَنْ تَنْصُرُوا لَنْ يَنْصُرُوا

لَنْ تَنْصُرِي لَنْ تَنْصُرَا لَنْ تَنْصُرْنَ

لَنْ أَنْصُرْ لَنْ تَنْصُرُوا وَمَنْ

الْحَوَازِمُ لَامُ الْأَمْرِ فَتَقُولُ

جَوَاوِمُ اسْتِوَامُ أَمْرٌ كَيْسٌ يَكُونُ كَيْسِي تَوَا

فِي أَمْرِ الْغَايِبِ لِيَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا

لِيَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا

لِيَنْصُرُونَ وَكَذَلِكَ لِيَضْرِبُ

بِقِيَامِ يَضْرِبُ بِلَاغِ وَتَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا
بِقِيَامِ يَضْرِبُ بِلَاغِ وَتَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا

وَلِيَعْلَمَ وَلِيَدُ خَرَجَ وَغَيْرَهَا

وَمِنْهَا لَا النَّاهِيَةَ فَتَقُولُ

فِي نَهْيِ الْغَايِبِ لَا يَنْصُرُوا

لَا يَنْصُرُوا لَا يَنْصُرُوا وَلَا تَنْصُرُوا

لَا تَنْصُرُوا لَا يَنْصُرُونَ وَفِي نَهْيِ

الْحَاضِرِ لَا تَنْصُرُوا لَا يَنْصُرُوا

لَا يَنْصُرُونَ وَفِي نَهْيِ الْغَايِبِ لَا يَنْصُرُوا

لَا يَنْصُرُونَ وَفِي نَهْيِ الْغَايِبِ لَا يَنْصُرُوا

لَا تَنْصُرُوا وَلَا تَنْصُرِي وَلَا تَنْصُرْنَ

لَا تَنْصُرْنَ وَهَكَذَا اقْتِياسُ

سَائِرِ الْأَمْثَلَةِ وَمَا الْأَمْرُ

بِالضَّيْفَةِ وَهُوَ أَمْرُ الْحَاضِرِ

هُوَ جَارِعِي لَفْظِ الْمَضَارِعِ

الْحَزْرُومُ فَإِنْ كَانَ مَا رَعَدُ

بِقِيَامِ يَضْرِبُ بِلَاغِ وَتَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا

بِقِيَامِ يَضْرِبُ بِلَاغِ وَتَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا

لَا يَنْصُرُونَ وَفِي نَهْيِ الْغَايِبِ لَا يَنْصُرُوا
لَا يَنْصُرُونَ وَفِي نَهْيِ الْغَايِبِ لَا يَنْصُرُوا
لَا يَنْصُرُونَ وَفِي نَهْيِ الْغَايِبِ لَا يَنْصُرُوا
لَا يَنْصُرُونَ وَفِي نَهْيِ الْغَايِبِ لَا يَنْصُرُوا

بِقِيَامِ يَضْرِبُ بِلَاغِ وَتَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا
بِقِيَامِ يَضْرِبُ بِلَاغِ وَتَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا
بِقِيَامِ يَضْرِبُ بِلَاغِ وَتَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا
بِقِيَامِ يَضْرِبُ بِلَاغِ وَتَنْصُرُوا لِيَنْصُرُوا

تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل
تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل
تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل
تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل

وتفعلل فيجوز اثباتهما

وتتجنب وتتقاتل وتتدرج

ويجوز حذف احديهما كما

في التنزيل فان قلت له تصد

ونارا تظلي وتنزل الملائكة

ومتي كان فاء افتعل صادا

فان قلت الملائكة تنزل للملائكة

اوصادا او طاء

اوصادا او طاء او طاء قلب

تا ه طاء فتقول في افتعل

من الصلح اصطلح ومن

الضرب اضطرب ومن

الطر دا طرد ومن الظلم

اظلم وكذا الك ج و مستصير

من يكون در باب افتعل از صلح که مصدر است اصطلح که در اصل اصطلح بود چون فاء الفعل را به قایم کنیم تا ج او را بطا اصطلح شد
تعالی و بعضی اصطلح
بعضی اصطلح
مضرب که مصدر است اضطرب که در اصل اضطرب بود چون فاء الفعل را به افتعل صا بود که در اصل اضطرب
و ظلم که مصدر است اظلم که در اصل اظلم بود و او را به طرد تا ج اظلم شد
و مستصیر که مصدر است مستصیر که در اصل مستصیر بود و او را به طرد تا ج مستصیر شد

تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل
تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل
تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل
تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل

فان نحو بصطلح فهو مصطلح

وذلك المصطلح اصطلح

لا بصطلح ومتى كان فاء

افتعل دا لا او ذالا او زاء

قلبت تا وه دا لا فتقول في

افتعل من الدر ادر ومن

تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل
تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل
تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل
تفعلل و تفعلل و تفعلل و تفعلل

الذكر اذكر ومن الذجر

اذ دجر و يلق حق الفعند

غير افاضي و الحال نونان

للتاكيد خفيفة ساكنة

وتقبيلة مفتوحة الا فيما

يخص به وهو فعل الاثنان

و متبروز که مصدر است اذکر که در اصل اذکر بود و او را به ذکر تا ج اذکر شد
بلا فاعلم و اینها جز است بعد از ان و ط را در ذال اذکر نام کرده اند
و نونان که مصدر است نونان که در اصل نونان بود و او را به نونان تا ج نونان شد
و لقبيلة مفتوحة الا فيما يخص به وهو فعل الاثنان
که مخصوص است باثنان و فعل و مفعول
تقبيلة
متر و در بعضی مرفعل
تقبيلة

وَجَمَاعَةُ النِّسَاءِ فِي مَكْسُورَةٍ
وضع مؤنثه

فِيهَا أَبَدًا تَقُولُ إِذْ هَبَاتٍ

لِللَّاتِيْنِ وَإِذْ هَبَاتٍ يَا شَوْءَ

فَتَدْخُلُ الْفَاءُ بَعْدَ نُونِ جَمْعٍ

أَطْوَنَتْ لِتَفْصِلَ بَيْنَ النُّونِ

وَلَا تَدْخُلُهَا الْخَفِيْفَةُ لِأَنَّ

يَلْزِمُ التَّقَاءَ السَّاكِنِينَ عَلَى

غَيْرِ حِدَةٍ فَإِنَّ التَّقَاءَ السَّاكِنِينَ

أَمَّا يَجُوزُ إِذَا كَانَ الْأَوَّلُ حَرْفًا

مَدًّا حَرْفًا وَالثَّانِي مَدًّا غَمًّا

تُحْدِثُ آيَةً وَيُحْدَفُ مِنَ الْفِعْلِ

مَعَهُمَا النُّونُ فِي الْأَمْثَلَةِ الْخَفِيْفَةِ

وَهِيَ يَفْعَلَانِ وَتَفْعَلَانِ

وَيَفْعَلُونَ وَتَفْعَلُونَ وَتَفْعِلْنَ

وَيُحْدَفُ وَأَوْ يَفْعَلُونَ وَ

تَفْعَلُونَ وَيَاءُ تَفْعَلَيْنِ إِلَّا

إِذَا نَفَخَ مَا قَبْلَهُمَا حُرُوفًا

لَا تَحْتَسُونَ وَلَا تَحْتَسِينَ وَلَيَلُونَ

وَأَمَّا تَرْتِيْنِ وَيَفْعُ أَخْرَأَ الْفِعْلِ

إِذَا كَانَ فِعْلُ الْوَاحِدِ وَالْوَأْ

حِدَةِ الْغَائِبَةِ وَيَضُمُّ إِذَا كَانَ

فِعْلُ جَمَاعَةٍ الذَّكُورِ وَيَكْسَرُ

إِذَا كَانَ فِعْلُ الْوَاحِدِ

الْمَخَاطَبَةِ فَقَوْلٌ فِي أَمْرِ الْغَائِبِ

وَأَمَّا تَرْتِيْنِ وَيَفْعُ أَخْرَأَ الْفِعْلِ

وَأَمَّا تَرْتِيْنِ وَيَفْعُ أَخْرَأَ الْفِعْلِ

وَأَمَّا تَرْتِيْنِ وَيَفْعُ أَخْرَأَ الْفِعْلِ

وَأَمَّا تَرْتِيْنِ وَيَفْعُ أَخْرَأَ الْفِعْلِ

وإن كان حالاً بالياء

مؤكد أبالنون الثقيلة
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

لينصرون لينصرون لينصرون
لينصرون كدر اصل لينصرون ليدركوا لانها اولها واذا خلت لينصرون
توزن كمنكيد كمنكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

وبالخفيفة لينصرون لينصرون
لينصرون كدر اصل لينصرون ليدركوا لانها اولها واذا خلت لينصرون
توزن كمنكيد كمنكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

لينصرون وفي امر المخطاط
لينصرون كدر اصل لينصرون ليدركوا لانها اولها واذا خلت لينصرون
توزن كمنكيد كمنكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

مؤكد أبالنون الثقيلة
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

انصرون انصرون انصرون
كدر اصل كدر اصل

انصرون انصرون انصرون
كدر اصل كدر اصل

وبالخفيفة انصرون انصرون
كدر اصل كدر اصل

انصرون وفي هذا نظراً
كدر اصل كدر اصل

ثوره **واقا** اسم الفاعل **ل** **والمفعول**
اسم الفاعل
والمفعول

من ثلاثي الجرد فالاكثر
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

انصرون كدر اصل انصرون ليدركوا لانها اولها واذا خلت انصرون
توزن كمنكيد كمنكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

ان يجي على فاعل تقول ناصراً
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

ناصران ناصرون ناصرة
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

ناصرتان ناصرات وتواصير
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

واسم المفعول منه على مفعول
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

تقول مضمون مضمونان
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

منصرون منصور منصور
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

منصورات ومناصير وتقول
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

ممروربه ممروربه ممروربه
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

بهم ممروربه ممروربه ممروربه
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

ممروربهن ففتني وتجمع و
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

يوثيت وتذكر الضمير فيها
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

يتعدى بحرف الجر لا اسم
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

منصورات ومناصير وتقول
بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

بسر يركب في راء مرفاع مؤكداً في راء صالحي كمنكيد كمنكداً

المفعول وفعل قد یجی
و یجیل کما مر میایه

بمعنی الفاعل كالرحیم بمعنی
بمعنی فاعل مثل رحیم بمعنی

الراحم و بمعنی المفعول
راحم و بمعنی مفعول

كالقتل بمعنی المقتول
قتل بمعنی مقتول

واما ما ناد علی الثلاثة
واما از جمله که زیاد باشد بر سه

احرف فالضابطه فيه ان تضع
حرفی بر فاعله و در این است که کلامی
از آن نماند

الظیم المضمومه فی موضع
بیم مضمومه در این

حرف المضارعه و تکسر
حرف مضارعه و تکسر

ما قبل اخره فی الفاعل
ما قبل اخره در اسم فاعل

و تفحیه فی المفعول نحو مکرم
و مفعول میکنی در اسم مفعول مثل مکرم

و مکرم و مدحرج و مدحج
و مکرم و مدحرج و مدحج

و مستخرج و مستخرج و قد
و مستخرج و مستخرج و قد

و کذا فی سایر الامور

یستوی لفظ الفاعل و
بدر هر دو لفظ فاعل

المفعول فی بعض المواضع
مفعول در بعضی مواضع

کتاب و صحاب و مختار
مثلاً کتاب و صحاب در این کتاب یعنی این کتاب است

و مضطر و معتد و منصب
یعنی ناچار شوند یعنی اعتماد کنند یعنی بر عهده شد

و منصب فيه و منجاب و منجل
یعنی در اختیار شد در این ای منتقل

عنه و یختلف فی التقدير
و معنی در تقدیر

ای نقطه یعنی نقطه در

بمعنی این است که در بعضی مواضع

فصل فی
تفصیل در این باب

فصل المضاعف و یقال له
این فطیبت مضاعف و گفته میشود از بار او

الاصم و هو من الثلاثی المجرى
اصم و او بعضی وقتها از ثلاثی مجرد و ثلاثی

و المزید فيه ما كان عنه
مزید فیه آنچه نیست که بوده عیناً

و لامه من جنس واحد
و لامه من جنس واحد

کرد و اعد فان اصلها اعد
بدر هر دو که اصل ایشان اعد بوده

اعدد و من الرباعی ما كان
و اعد اعد اعد و بوده در رباعی آنچه است که بوده باشد

كان

اِذَا تَصَدَّ بِالْفِعْلِ الْفَالِضِيهِ

اَوْ اَوْوَدَّ اَوْ يَاوَدَّ اَوْ حُوِّمَدَّ اَمَدًا

مَدِّي **ومشقي** حُوِّمَدَّتْ

وَمَدَدْنَا وَمَدَدْتِ اِلَى

مَدَدْتِنَ وَمَدَدْنِ وَمَدَدْتِنَ

وَمَدَدْتِنَ وَمَدَدْتِنَ وَلَا مَدَّةَ

فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم
فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم
فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم

وجايز اِذَا دَخَلَ اِنجَازًا مَعْلَى

الفِعْلِ اَمْضَارِعِ الرَّاحِدِ فَاِنْ

كَانَ مَكْسُورًا الْعَيْنِ كَيْفَرًا

اَوْ مَفْتُوحًا الْعَيْنِ كَيْعَضَ

فتقول لَمْ يَفِرْ وَلَمْ يَعْضَ يَفِيحُ

الْاَمَامَ وَكَسْرُهَا وَلَمْ يَفِرْ

وإن غلب جازيت من غير كسرها أو فتحها أو ضمها فمضارع مضاعف وهو كسرها أو فتحها أو ضمها
فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم
فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم

وَلَمْ يَعْضُضْ وَهَكَذَا حَكَمَ

يَقْتَضِعُ وَيَجْمُرُ وَيَهَارُ وَيُؤَانُ

كَانَ مَضْمُومًا الْعَيْنِ فَيَجُوزُ

الْحَرَكَاتُ الثَّلَاثُ مَعَ الْاَدْعَامِ

وَفَكَّةً تَقُولُ لَمْ يَمْدَّ بِحَرَكَاتِ

الدَّالِ وَلَمْ يَمْدَّ دَيْفَكَةَ

فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم
فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم
فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم

وَهَكَذَا حَكَمَ الْاَمْرُ فَيَقُولُ

فَرَّ وَعَضَّ بِكَسْرِ اللّامِ وَفَتَحًا

وَاقْرَأْ وَاعِضَّضْ وَمَدَّ

بِحَرَكَاتِ الدَّالِ وَامُدَّ دَيْفَكَةَ

وتقول فِي اسْمِ الْفَاعِلِ مَا دَأَّ

مَا دَأَّ اِنْ مَا دَوَّنَ مَا دَأَّ

فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم
فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم
فعل مضارع جمع مذكر غير متكلم

يازيد اجل كذا اصل اجل نوده واكمل اجل او اجل نوده ولو ساكن
ما قبل مكسور وما قبل ياء كذا ياء اجل شد يازيد يتركا ودرآمد مستغنى شتم
از هم و وصل علت قلب به ترف شد و او مقول يتركا بازان كذا او كذا يتركا يازيد

ما قبلها اعيدت الواو تقول الجاهل
فانهم

يازيد اجل تلفظ بالواو

وتكتب بالياء وتثبت في يفعل
وغيره من فروع الواو ودر يفعل بهم

بالض كوجه يوجه اوجه
مثل وجه

لا توجه وحذف الواو

من يطا وضع وسيع ويقع

يازيد اجل كذا اصل
اجل نوده واصل
او اصل نوده واصل
ما قبل مكسور
ما قبل ياء

سوى يك

ويزيد رازيه را بود نوا
معنى ومع يعنى هم كه
ناله كنده ليسم ويقع وبع
مرو خلقي دار نواش را مع

ويكع لانها في الاصل على

يفعل بالكسر ففتح الحرف
العين

الحلق ومن يذركونه

بمعنى يدع واما نوا ماضى
ويروا يبدل عرب

يدع ويذروا وحذف الفاء
كواو كذا معنى يذركونه

دليل على انه واو واما الياء
بافعاله كذا معنى يذركونه
فاعل فعل او مفعول

كردم بر بود حرف خلقي
نوا در حوا ورام غنوج كذا
چو كه مثل يذرع كذا حرف

حلقى دار و يسم نوا نوا
بمعنى استعمال نوا نوا
ماضى يذرع و يذرع را

كواو كذا معنى يذركونه
بافعاله كذا معنى يذركونه
فاعل فعل او مفعول

فتثبت على كل حال نحو

يمن يمين ويسر يسير و يئس
بمعنى يئس

يئس وتقول في افعل
و يئس و يئس

من الياء اليسر يسر اليسار
از معن الفاعل

فهو مؤسرت قلب الياء واوا
ياهم كذا

لسكونها وانضمام ما قبلها

وغيره من الفروع
از براينكه ض فوا حذ
غيره الحذف يعنى
رسانه در كذا

وتقول في افتعل منها اتعد

يتعد اتعد اهو متعد
كواو اصل هو متعد واور قلب بالهم
مؤنقده

الستر يستر استارا هنو
استر يستر

منستر وذلك منستر ويقال
ياهم كذا

ايتعد يا تعد ايتعد اهو
داور كذا ما قبله

موتعد وايتسريا ستر استارا
ياهم كذا

كواو اصل هو متعد واور قلب بالهم
مؤنقده

استر يستر
استر يستر

داور كذا ما قبله
ياهم كذا

وتقول

فموتشروهدن امکان

موتشرفيه وحكم وديود

لكم عضم يعضم فتقول

في الامرايدد كاعضم

الثاني اطعت العين ويقال

الاجوف وذو الثلاثة

بعض من مكان است که باز در مشهور درون مکان قرار

عضم کرد واصل عضم برهه ضارا و اول کافه
سوم هم و دو ذمما فی از کام است عضم

اللون

لکون ماضیه علی ثلثه آخر

اذا اخبرت عن نفسك فالجد

تقلب عينه في الماضي الفا

سواء كان واوا او ياء لبحر

كهما وانفتاح ما قبلها نحو

صان وبيع فان انصد به

ولو منتهى كسرة فاقبده مفتوح كقولك اني اكره ان تصان كذا

منه نون اصل صوتش بود
نطق فاعلمه را و اول کافه
بعض فاعلمه صوتش بود
او اگر در هم بسوزد ما قبلش که صداد

بجز نون عضم و عضم العضم
در بعضی الفا قافیه باشد
و اول و اول از اول
بودن و مفتوح بودن ما قبل
من نون و یاء

صمير املتكلم او اطنخا طب او

جمع المونث الغايبه نقل

فقول صان صانا صانوا

صانت صانتا صنت صنتا

صنما صنم صنيت صنما

صنتن صنت صنتا و تقول

نقل برهه نقل
بجز و اول
بجز فعل از حقه
که است که در ضم و کافه
برهه او و یاء نقل بود
خزونه فعل که کافه بود
نزد اصلین و نقل بر
و کافه و حذو اول
بجز العضم

الضمة

الضمة والكسرة الى الفاء وخذ

العين لا لتقاء الساكنين

فتقول صان صانا صانوا

صانت صانتا صنت صنتا

صنما صنم صنيت صنما

صنتن صنت صنتا و تقول

صنن که اول اصل صوتش بود
نقل فعل و اول
بجز و اول
بجز فعل از حقه
که است که در ضم و کافه
برهه او و یاء نقل بود
خزونه فعل که کافه بود
نزد اصلین و نقل بر
و کافه و حذو اول
بجز العضم

بعن وخف خافا خافوا

خافي خاف خفن **وبالذبيعتن**

وخافن **ومزيد الثلاثي لا**

يعتل منه الا اربعة ابينة

وهي اجاب يجيب اجابة

واستقام يستقيم استقامة

مفتوحه راقليه

كريم اجاب كريمة

بمعن خاف
بمعن خفن
بمعن خافين

خاف خافا خافوا
خافي خاف خفن
بمعن خافين

والفعل صيغة صيغة
معالن خافن خافين

وانقاد ينقاد انقيا

واختار يختار اختيارا

واذا ابنتها للمفعول قلت

اجيب نجاب واستقيم يستقام

وانقاد ينقاد واختر يختار

والامر منها اجب اجبا واستقم

انقاد ينقاد انقيا
اختار يختار اختيارا
انقاد ينقاد انقيا

انقاد ينقاد انقيا
اختار يختار اختيارا
انقاد ينقاد انقيا

انقاد ينقاد انقيا
اختار يختار اختيارا
انقاد ينقاد انقيا

الانقاد

استقيما وانقاد انقادا واختر

اختر او يصح نحو قول وقول

وتقول وتقاول وزيت

وتزين وتسائر وتسائر

واستود وابيض وابياض

واسواد وسائر تصاريها

انقادا انقادا انقادا

استقيما استقيما استقيما

اختر واختار

تقول وقاوت

تتكرد تتبادر تتكدر

تتكدر

تتكدر

تتكدر تتبادر تتكدر

وتكدر
تتكدر

واسم الفاعل من الثلاثي المجرد

يعتل بالهمزة كصائن ويات

والمزيد فيه يعتل بما اعتل

بها المضارع كجيب ومستقيم

ومنقاد ومختار **واسم المفعول**

من المجرّد يعتل ما حذف

صائنا كصائنا
صائنا كصائنا

صائنا كصائنا
صائنا كصائنا

صائنا كصائنا
صائنا كصائنا

صائنا كصائنا
صائنا كصائنا

صائنا كصائنا
صائنا كصائنا

الانقاد

منه كذا من غزو بوده واوموز ما قلبه مفتوح قلبه انكردم

اللام في غيرها فتقول غزا
شتر ما بين الفواول لام الفطر ودر فرائض

غزوا غزوا غزوت غزوا غزوت
غزوا غزوت غزوت غزوت غزوت غزوت

غزوت غزوت غزوت غزوت غزوت غزوت

غزوت غزوت غزوت غزوت غزوت غزوت

وكذلك رجا رصيا وموارمة
وأي غزوا ما قبله يفتوح قلبه انكردم

رمثا رمين رميت رميثا رميت
رميثا رميت رميت رميثا رميت

رميت رميثا رميت رميت

رمينا ورضي رصيا رضوا رصيت
رمينا ورضي رصيا رضوا رصيت

رضيتا رضين رضيت رصيتا
رضيتا رضين رضيت رصيتا

رضيتم رضيت رضيتا رضيت
رضيتم رضيت رضيتا رضيت

رضيت رضينا وكذا الك سرو
رضيت رضينا وكذا الك سرو

سروا سروا سروا سروا سروا سروا
سروا سروا سروا سروا سروا سروا

رميثا رميت رميت رميثا رميت
رميثا رميت رميت رميثا رميت

رميثا رميت رميت رميثا رميت

رميثا رميت رميت رميثا رميت

رميثا رميت رميت رميثا رميت

رميثا رميت رميت رميثا رميت

رميثا رميت رميت رميثا رميت

سرونا سروا سروا سروا سروا سروا

سروا سروا سروا سروا سروا سروا

سرونا واثما ففتح ما قبل واو

الضمير في غزا واو رموا وضميت

في رضوا وسروا لان واو الضمير

اذا تصد بالفعل الناقص بعد

حذف اللام فاذا انفتح ما قبلها

ابقي على الفتح وان انضم او كسر

ضم واصل رضوا رضوا رضيتا رضيتا

ضمه الياء الى الضاد وحذف

الياء لالتقاء الساكنين اما

اطضارع فيسكن الواو والياء

بفتح واو وفتح ضمير

بفتح واو وفتح ضمير

بفتح واو وفتح ضمير

بفتح واو وفتح ضمير

بفتح واو وفتح ضمير

بفتح واو وفتح ضمير

حذف

والالف في الرفع ويجذ فن

في الجزم ويفتح الواو والياء في

النصب وتثبت الالف ويسقط ^{والواحد}

الجازم والناصب النون سوى

نون جماعت المونث فتقول

لم يغز ولم يغزوا لم يغزوا لم يرم

لم يغزوا لم يغزوا لم يغزوا لم يغزوا

لم يرم لم يرموا لم يرموا لم يرموا

لم يرضوا ولم يرضوا ولم يرضوا ولم يرضوا

ولن يرضى وتثبت لام الفعل

في فعل الاثنين وجماعة

الاناث ويجذ في الخطاب

فعل جماعة الذكور وفعل

*قال رسول الله
لم يرضوا ولم يرضوا
لم يرضوا ولم يرضوا
لم يرضوا ولم يرضوا
لم يرضوا ولم يرضوا*

الواحدة يغز ويغزوا ين يغزون

تغز وتغزوا ين يغزون تغزوا

تغزوا ين تغزون تغزوا ين تغزوا

تغزوا ين اغزوا تغزوا وليتوى

فيه لفظ جماعة الذكور

والاناث في الخطاب والغيبة

لم يغزوا لم يغزوا لم يغزوا

لم يغزوا لم يغزوا لم يغزوا لم يغزوا

جميعا واختلف في التقدير

فوزن امد كيففون وتفعون

ووزن امونث يفعلن وتفعلن

وتقول يرمي برميا يرمون

ترمي ترميان يرمين ترمي

ترميان يرمون ترمين ترميان

لم يرموا لم يرموا لم يرموا

لم يرموا

لم يغزوا

تزمين ارمي نزمي واصل يرمي
ضمه بر ياقبل بررا تا ختمه نغمه كفتيم

يرميون ففعل به ما فاعل يرموا
وهي نيلت حكم كل ما كان

وهكذا حكم كل ما كان قبل
مرفعه

لامه مكسورا كهدى ونيابي
كدره اسر بهل كجورده خمره و اسفند و داره لفظه

ويربجي ويربى وليتدعي

ويرعوى ويعرورى ونقول
بسم الله الرحمن الرحيم

Handwritten marginal notes in Arabic script, including 'الرمي' and 'الرمي'.

يرضى يرضيان يرضون
يرضى يرضيان يرضون

يرضى يرضيان يرضين يرضيان

يرضين ارضى يرضى وهكذا

قياس كل ما كان قبل لامه

مفتوحا نحو يقطي ويتصالي

ويتقلسى ولفظ الواحد ت

Handwritten mark or symbol.

المؤنث في الخطاب كلفظ

الجمع في بابي يرمى ويرضى

والتقدير مختلف فوزن

الواحدة تفعين وتفعين

وزن الجمع تفعلن وتفعلن

والامر منها اغزوا اغزوا

اغزى اغزوا اغزون وارم ارم

ميا ارموا ارمي ارميا ارمين

وارض ارضيا ارضوا ارضى

ارضيا ارضين فاذا ادخلت

عليه نون التاكيد اعيدت
براه

اللام المحذوفه فقلت اغزون
بوكنته

Vertical handwritten note on the left margin: اغزوا اغزوا اغزون

Handwritten note at the bottom left: كذا در اصل اعزوا

Small circular stamp or mark at the bottom center.

وارضين واسم الفاعل منها

غاز غازيان غارون غازية

غازيتان غازيان وغوار

وكن الك رام وراض واصل

غاز غاز وقلت الواو يا لبطر

فها وانكسار ما قبلها كما قلت

فليس كسود ييم عاوي كذا
غاز غار وواو وواو وواو وواو

في غزى ثم قالوا غازية لان

المونث فرع المذكر والتا

طارية وتقولني مفعول من الواو

مغزو ومن الياي مرمي

تقلب واوه ياء وتكسر ما قبلها

لان الواو والياء اذا جمعتا

يتم واو ويا

مغزو وواو وواو وواو وواو
تقلب واوه ياء وتكسر ما قبلها
لان الواو والياء اذا جمعتا
يتم واو ويا

في كلمة واحدة والاول منها

ساكنه قلبت الواو ياء واخذت

اليا في الياي وتقولني مفعول من

الواو عدو ومن الياي بنى

وفعل من الواو صبى

ومن الياي سترى ولذ بدنيه

من الياي سترى ولذ بدنيه

الواو والياء
الواو والياء
الواو والياء

تقلب واوه ياء لان كل واو

وقعت رابعة فضاء ولم

يكن ما قبلها مضموم ما قبلت

ياء فتقول اعطى يعطى

واعطى يعطى واسترى

وتقول مع الضمير اعطيت

تقلب واوه ياء لان كل واو
وقعت رابعة فضاء ولم
يكن ما قبلها مضموم ما قبلت
ياء فتقول اعطى يعطى
واعطى يعطى واسترى
وتقول مع الضمير اعطيت

این امر است که در هر حرفی که در این کتاب آمده بود انداختیم چون باید از هر حرفی که در این کتاب آمده است

منه فینصیر الحرف واحد
اولی الامر من بعد الله ورسوله
و امر و قاتیقی قاتین میگرداند و هر یک حرف

و یلزمه الهاء فی الوقف نحو قه
و لغت است او را الهاء در وقت شد

و تقول فی التاکید قین قین قین
و لغت است او را قین در وقت شد

قین قین قین و تقول و جی
و لغت است او را و جی در وقت شد

یوجی کرزی برضی ایچ کارضی **السادس**
و لغت است او را یوجی در وقت شد

اطعت الفاء والعین کسین
و لغت است او را کسین در وقت شد

قیاقیق قیاقیق

فی اسم مکان و یوم و وید
و لغت است او را وید در وقت شد

و لا ینی منها فعل **السابع** اطعت
و لغت است او را اطعت در وقت شد

الفاء والعین واللام و ذالک واد
و لغت است او را واد در وقت شد

ویاء لاسمی الحرفین فضل حکم الهمزة
و لغت است او را فضل در وقت شد

فی نصاریف فعله حکم الهمزة
و لغت است او را نصاریف در وقت شد

الهمزة حرف صحیح لکنها قد تحذف
و لغت است او را الهمزة در وقت شد

و لکنها قد تحذف
و لغت است او را لکنها در وقت شد

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

اذا وقعت فی غیر اول لانها حرف
و لغت است او را اذا در وقت شد

اقل من اقصى الحلق فتقول
و لغت است او را اقل در وقت شد

اقل یامل کنصر ینصر اوصل
و لغت است او را اقل در وقت شد

اقل یامل کنصر ینصر اوصل
و لغت است او را اقل در وقت شد

اقل یامل کنصر ینصر اوصل
و لغت است او را اقل در وقت شد

اقل یامل کنصر ینصر اوصل
و لغت است او را اقل در وقت شد

اقل یامل کنصر ینصر اوصل
و لغت است او را اقل در وقت شد

اولی الامر من بعد الله ورسوله

اولی الامر من بعد الله ورسوله

اولی الامر من بعد الله ورسوله

حركة ما قبلها كامن وأو من وإيما
و لغت است او را حركة در وقت شد

فان كانت الاولي همزة وصل
و لغت است او را فان در وقت شد

همزة الثانية عند الوصل اذا
و لغت است او را همزة در وقت شد

تفتح ما قبلها وحذفت الهمزة
و لغت است او را تفتح در وقت شد

من خذ وكل ومزعلي غير
و لغت است او را من در وقت شد

القياس وقد يجي موعلي الاصل
و لغت است او را القياس در وقت شد

القياس وقد يجي موعلي الاصل
و لغت است او را القياس در وقت شد

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

در این معنی

والمقتل والمثرب واطمقام وشذ

المسجد المشرق والمغرب و

المطبخ والمجزر والمفرق والمرفق

والمسكن ^{والمسك} واطمباق و

حكى الفتح في بعضها واجيز

الفتح فيها كلها هذا اذا كان

الفعل الصحيح الفاء واللام من

المعتل الفاء مكسور ابد اكلموعد

والموضع ومن المعتل اللام مفتوح

ابد اكلمرمي والماوى وقد بد

تدخل على بعضها تاء التانيث

كالظنة والمقبر والمشرقة وشذ

المقبرة والمشرقة بالضم وما زاد

على الثلاثة كاسم المفعول كالمؤد

والمقام واذا اكثر الشئ في مكان

قيل فيه مفعلة من الثلاثي

المجرد فيقال ارض مبيعة

وماسدة ومزابية ومبطنة

ومقشاة ^{اما} اسم الالة وهو ما يباع

به الفاعل المفعول لوصول

الانزال اليه فيجي على مثال مفعلا

ومفعلة ومفعال نحو حبل

ومكسبة ومفتاح ومضفاة

وقالوا امرؤاة على هذا من فتح

*عزيمه من امكوبه نيكه بسا
كفتار وداشته
تريه برامكوبه نيكه بسا
رشته وداشته با شده م زمينه بر امكوبه نيكه بسا*

*الذ شهور ورضن
الذ مقن
الذ كليل
الذ سافله من
الذ بالار مقن*

ومقشاة

اليماراد المكان وسند المد هن

التدوين وندون

والمسقط والمدق والمتحد

ويعشرون وندون التاويون التاويون

المكمله والمحرصه المضرومة الميم

التسرم وندون الشند وندون

والعين وجاء مدق ومدقة على

القياس **تيسه** المرة من مصدر التلا

المجرى على فعله بالفخ بقول ضربته

ضربه وقت قومه ومما زاد على

الثلاثة بزيادة الهاء كإعطاءة و

الانطلاقة الأما فيه تاء التانيث ضمها

قالوا وصف بالواحدة كقولك

رحمة رحمة واحدة ودرجته درجة

حده وأو الفعلة بالكسر لنوع من

الفعل فتقول هو حسن الطعمة

في ميكوني و او ميكوني

والمجلسة

بسم الله الرحمن الرحيم

الحمد لله رب العالمين والصلوة والسلام

على خير خلقه محمد وآله اجمعين **أما**

بعض جنين كويد ابو نصر فراهي

بجى كوسى

نضاب من بخون كرعلم خواهي

حسد خافده وحفد حاسده ما حرك

الشمال النخل الدقيق وتحركت الشمال

لنخل الدقيق كچون صبيانزا پيش از

تعلم لغيت غيبى افند باستعار

فارسي چون خوش آمدن شعر مطبهاى

موز و نازعزیزیت و تعلم لغت کلید

همه علمهاست قدر بر از وی بنظم کرم

مثنای تکلیف یاد گیرند و چند بیت که ضابطه

بود هر چه چیز بر از علوم همیان این

قطعه یاد راوردیم تا بنوشتن این

نسخه هر کس را رغبت افتد و چون

یاد

این مجموع دو بیت بیت بیت آمد انوا

نصاب صبیان نام کردیم **القطعة الأولى**

المست واللّه الرحمن خدای دلایلت

بهادی تو کور هفتای سما آسمان

ارض عبر از زمین محل مکان معانیست

جای سفر و زخ و نار آتش ولی

این مجموع دو بیت بیت بیت آمد انوا
نصاب صبیان نام کردیم القطعة الأولى

چجست است اخوت انسرای ریشش

ققا صیره و و چه روی فخذ ران عقب

پاشنه رجل پای شفه لب لسان

چه زبان فهم دهان ید و جارح

دست حلقومه نای فرس اسب و

بغل استرسج زین بدیدر اشتزازت

حری سزاوارها کبر و داخل درای

القطعة دوم صیا و نور سنار و شنی افق

نصف جوان و بسار میل

سزان دهب زرار حدید آهن

صیاص آرزین بحرن سیم و زجاج

تکین معدن کان نحاس و صفر

حری سزاوارها کبر و داخل درای
نصف جوان و بسار میل

نور و نور سنار و شنی افق

• مس و روی انگست سرب • حلیت زیور
 • غالی کران رخصت ارزان • جراز و سیف
 • و حسام است عصب و • متع
 • و جبه سپر سه مرتبه ^{تر} فوس گمان عصب
 پی یلبه جوشنیت و دوز زره • وهن
 • کند و ولی نضل و معیله پیکان

• هدف نشان عرض هم ختیعه زهکیرات
 و ترزه آمد و معارض تیرکز میدان
 • علاج و نفع و قنایه هبا و هیچ عباد کله
 • خستکی و موه مرن مژه توان حناش
 • باقی جان عراضه راه آورد و لحن رینه
 ز ریح سود خسر زیان بعون نسو

فردیست زین بود
 بنویسند بهیال
 فایده نالایق نماید
 در باره آن که اصل راست

القطعه سو جید کردن صدر رسینه ربه
 • انوار اس سر • ثوب جامه رزق
 روزی زاد توشه باب دره عرش سقف
 • و بلیت خان کحل سرمه رمل ریک حسن
 • خوبی فتح زشتی جاف خشک و رطب تو
 • ذنب و سر جان سید کواکب و سم چشم فار تو

• یعوقست و دبعل عزلی • سواع
 منادست نامهای بتان • ضم چ نقیب
 • نصب دان و جیت و نید طاعون • و شن
 بت و و نشنی بت پرست ال پیمان چو غود
 • شارق و نابست نلب ناقه پیر • افیل
 • حاشیه و حشر اشتران • جوات

موش حیه مار و حوت ماهی طیر مرغ
ریش پر عین چشم و آنف بینی حاجب
ابرو و شعرموی نفی مغز و ششم پیه و
اذن گوش اطروش گره هدانه صلح و
حرب جنگ یوم روز لیل شب غیظ خشم و
ضمیم خنده حکه خاوش نقبه کور

بشارق و شمس و زکاو بوح بیضا افتاب
سام تیر و عسجد و عقیان عین و نظر زر
نیک صحت قبله بوسه آبر کاپین خدو شکر
زویج شوی و زوجه زن غره ان استغفل
نر خطه کندم دخنه از زن خیزنان
نم گوشت اصل بخرغ شاخ و بذر تخم و

بچه و دام اویم و بچه ریافتک فیل
پیل و بوق پیش ضعی و حمار اهو و خر
شلشته همی پردیدن و ذابست خوی
غیث باران تلج برف و ناد نم مبلول تر
سند و سی صفت طره عدوه ساحل
کنار مزرعه حاره کلاته دان و حارث

بر زر کوه روزن غره روار است و سکه
پیشگاه سکه کوچ و ب در و از است معبر
رهگذر بز جام ستر پرده رفوع پاره دن
کهن الظهاره ابره دان و البطانه استر
زبره دان یکپاره و آهن کسره ان یکپاره نان
جزوه دان یکپاره آهن قلزوه یکپاره چکر

العطعة **الرابعة** وهي طراوت رويت كل همیشه

هبا قد تودر چمن حسن و سر و خوش

رقاره مفاعلن مفاعلن مفاعلن فعلا

بکوی محبت این بجز را بکن تکرار فویس

ببر و کمر استین و سب دستار قلیار

نذر بسیر اندک و حساب شمار قطار

جیب سرا و بل از رخف موزه عتاد

سازره و جبریل زمام مهار صلی و بلذو

مصر شهر و سرور بصر جانکه

معركة لشکر هست حصن حصار صحیفه

نام قلم خامه دان سکین کاره خیاطو

فیط سوزن چه خرت سم فار لیب

عافل و غمر و غبی و غافل کول شفیق

داور ورد و رفیق صاحب بار حدیقه

باغ و خب چو بخرخ شفقنا لوه سفر

جلالی و تقاض سنیب زمان نار احدی کی

عشره ده ماده صد شان دو و ثلاث و

خمس و بیج اربع است چهار و لیک

سبع ثمانیه تسعه شش است و هفت

دگر هشت نه چالف هزاره عفار قهوه و

راح و مدام و قرقفی می کمی دلاور و فاس

سوار و صید شکار غریب بد است

صنوبر خالیق ناز و بید ^{اروت کاج} چمن گل حوما

فصاد توت ذلب چنار و رن چیر

درخت و عصفور شاخ درخت چه

دو چه بچ درخت و غنم اسفیدار چه

طرح و خط درختان خاویز است چه

اشل شوره گز و شون خار و سد رکنار

مذنباده بود مال پرفزاده لید پلاس

حلس زمین و درخت و اب عقار شامه

عطر بود بوی و بویان جونه پدو

قصر تو ما و رد را کلاب شمار نصاحت

گرفتن چه دست یکدیگر تو انفت

گرفتن کنار حجر صکان رخیز شسته

دلس شوخ کن بوی خرمه ذلول رام

وسن خفته و یقط بیدار عوانو

نیت کالم عروب شوهر دست و قرام

برده بار بیک تکه بند از ان هواج جای

سنت مریض است جای غم و کناس دان

و جار جای اهو و گفتار قضیم دان

جو خور و علف خور و علیقه توپه

لشوار جیره چه استخوان القطعه پنجم

بزرگه پنجم

نورانی در شمار مسرمان بیان کردار
مطابق ضار و خالی از جمع باشد در علام

برین در صد فای خاطر هنر پرور ز بحر

مجت دلیکش سفینهای کهر و مفاعلن

و غلاتن مفاعلن فعلات بخوان ز بعد

و این قطعه نصاب از بره قریب رکن

بیت و خوشتر این پس و لید طفله

بچه ام و والده مادره رحم قرابت

۷

بود دختر داماد چنانکه صهر و خسر

والد و ابست پدر زکیت پاک و خفی

مهریان خفی پنهان جلی پدید و بنی و

رسول پیغمبر ملک فرشته فلک چرخ و

مشتری برجیس شهاب گوگب و قدر و

نجم چه اختر فلک سفید و شفق رو ^{شنی}

دراویش ربیبه دختر زینب و

ابنه دان دختر حمل بره بقر و تورکاو

عجل بجیش مراره ره ره طحال کید سبزه

جگر بعید دور و و راهس امام

پیش وسط میان وسط و میان تخت

و فوق زبر عیلة سندان و قطیس

بتلك و منفتح دم قدم و منحت و پیشه

حصین و فاس تیر سواد است و رنج

چپانرا خنخال و شاخ عقد حمایل ^{راست}

رعاص تاج انفسر بدی نخستین تانی

دوم اخیر پسین تقض اولی و آخری ^{سکون}

واخر است دکو قیصر کرمه و یلیق قباو ^{پیر}

رَبِطَه زَكْوَانِصِفِ هَمِي خَمَارِ اسْتِ مِقْتَدَه ^{پارسی}

معجز اجاج تلخ و تقه بی مزاج و مال

شود نوزاد و عذب و زکیب اصفه

مویز کبر شراره خنده بود مارچ شواظ

قلب زیانه فخم چه انگشت ز ماد خا

کستر عجین حیر و دقیق ارد دان

تخاله سبوس ادا مان خورش و قند سگرا^{ست}
شکر حزام تنك و قند پاردم بچام لكام
عنان د وال وى و منطق و نطق مكر
ركار كنز بود كنج صير في صراق سوره
سینه و حداد قین اهنكر القطفه **ششم**
ای که چشم شروخت از مستی دل عقلم بود

بر زبانم نیست جز ذکر لب گفت شنود فاعلان
فاعلان فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن چون
بد استی که این بحر رمل شد کوی زود
فرخ و فروخت چو به بیضه تخم مرغ خود
چون عین نکور و پین انجیر مگزی مرود
اصفر و فاقع چه زرد است احمر و قلدینت مرغ

مسک اخضر سبز و واضح روشن و از رقیب بود
جود فیض و جود بخشش جوده پیک جوده تنك
و عظم و میناق و محبت بند و پیمان درود
جندل و صخر و حجر چون جامد و جلود سنك
هست حصا سنك زین و ما وادی اب رود
عین در زده از یانست و عین در راهها چون

غنادان بی نیازی و در بعد و خوانی سرود نظیر
دایه حی زنده دلس و شبابت و بس قوم
سیر و جلیلان کشیر چون حمص نخود فول
باشند با قلا و ذره از راه سلبت جو پس
عدس دانه دانه میج ماش است حمص چه نخود
راز پانچ بادیان سنك بوی خوش از خور فریند

نثر و بستی را بر آکنده شمر مجموع کرد تا جوان

سالار بازگان و قاجار تا بکار صاعدان

مردی که بالامیر دها بظ فرود **القطعه**

هفتم چه دل ز پرده عشاق بر کشد اهنه

بیم حبت بر خوان غزل نیمه و جیک ^{علن} عفا

فعلاتن مفاعلتن فعلات بکوی تاشون

عقل انش فرهنک سعال سرفه و سرت

شباب لبب درنگ قصیر کوته و واسع

فراخ و ضیق تنک هلال ماه نوست و

قرمه و خرا شعاع او زهر و صبح چشکوفه

دینک اشبع شکسته سر و کجیلین افرع ^{علن}

اشعل و افطع و جی دست دان افرع لنگ قیل

کشته و عظم استخوان صبح کفتا چو همد و بدو

تعمیر یوزدان و خوس پلنگ غزایب ذاع ^{علن} هرا

راست عند تلپ کعبت ولی حمامه کرکی

کبوتر است کلنگ و صبغ آمد و طرفا کزو

یراعه غزو چنانکه شعبان و مساح از دهلو ^{علن}

هنک مناخه مام و کافر بسند و طبع منش

ذلیل خار و عزیز ار چند و وضد اهنه ^{علن} جیمی

قرع برع و روضه مرعزار شناس و طر ^{علن}

چه کجا و طر اشقی خصوصتک سوبق

بست و جیشش و جریش بلغوریش ^{علن} جینی

طعام درشت خوگ کوزیک فقار نان ^{علن}

تهی فوج و حرب و نله کرده سببا خوابد

تاریخ

شرفوه هت لاکوینک نکیت نیک و
بحیر و جبر دانستند ادیب را ادیب بود
دان ادب فرهنگ **قطعه** فتم ز شرم رخت
لاله زاد اغ بردل ز رشک و لذت سرودا
پای رکل فعولن فعولن فعولن فعول
تقاربا ز این وزن کردید حاصل تراب و

تاریخ

رغام و نری خال و طین کل وطن جایک
گرم و ذریع منزل ده اسبند در تافتن
هر یکرا به ترتیب نامیست روشن نه مشکل
بجلی **صلی** و **مسلی** و **تالی** چه **مرباح** و **عاطف**
حظی **مومیل** **لطم** و **سکیت** **ارب** و **حبت**
عرق خوی فواد است قلب و جان و دل

بدین ده دوی دیگر الحاق میکن یکوهت
قاسور و دیگر چه فسکل **لین** خت **خام**
اجر چه بخت عسر ضد اسان عویصر است
مشکل عیور است رشکن لبوس است ضدش
اسقیست عمکن **خینف** است **بیدل**
ایا عارضت رشک خورشید ماه

تاریخ

کرت در تقاربا بود اشتباه فعول فعول
فعول فعول بخون خوش در این نظهر
صبحگاه شمره صیوه جیح انه وین گاه
طریق سبیل و صراط است راه صی کوزک
و شیخ و خواجہ نفس دم و جند و جیش است
عسکر سپاه عرّ خواسته طرف نالدهش

نوش بالکن دان و فاسد بنابه غل و امس

عکسند و فردا دی چه ابیض سفید است و

اسود سیاه دلوبت و غریبت و بجلت

دلورگی است و بیژ و قلیبت چاه جچی

مجرولیب عقل و هیه خرد خطا جرم و

دنب است عصیان ^{کنه} خطی هیزم است و

صرام و حصب فر و زینه عشب و گلان
هیزم بزرگ را از روزنه

کیاه مفاص و مهر جای بگرختن ملادو

معاذ است و ملجاء پناه حکم داوری ^{حکم}

مکاره جای وی ولی بینه هم چو شاه کواه

کلاه بجی رفتن و آمدن سیاه بکشتن سبنا

نشانه **القطعة العشرة** مه موزون اقبال بقا

وزن بحر خفیف حبت از ما فاعلانن مقا

علن فعلن کفتم اینست خازنه دان این را

من وعن از الی و حتی تا این کو کیف چون

ام و او یاقی در است و علی پرو که و چند

مخن نا انتا و اتاما افا و انتی ای من ^{حلیه و جیب}

من که هر که و مع با انم و کم شما و دان ^{مرد}

انت توانی زن و لیتها ان لو کر می گو

لان اینها هم چه چشما هر جا و پیش و قبل

پیش و بعد سپس ^{مرد} الی و الی انما را

صه مکوم مکن دع در زمان ^{مرد} لم و لمانه و

هلمه بیا ذی هندی هذو این زن ^{مرد}

داود و ست با هذا تلك انترن چه ذلک ان ^{مرد}

تَمَّانِجَاوَهْرِنَايِنِجَا غِرْجَزَقَطَّوَهْرِكُو

ابضائير بَبَّوَرْتَجَاوَرَبَسَا مَنَدُو

مَدِينَرَا زَانِ زَمَانِ بَارَا سَتِ اِيْتَا دَوَر

اِيه شَوْبَعْرَا مَهْلَا اَهْسَتَه يَاش وَهَا

خوش قَلَمَا اَنَدَاو مَجْنِيكَ **القطب حار**

عشر زهِي بِيَاي تُو خُو بَانِ هَادَه رُو يَآد

فَدَّ صُجَّ سِرُو تُو عَشَاقِ رَا سَتِ عَمْرُو رَا ز

مَفَاعَلِنِ مَفَاعَلَتِنِ مَفَاعَلِنِ مَفَاعَلِنِ بَكُو

مَحْتِ بَرِ خَوَانِ تُو دَرِ مَقَامِ حِجَازِ رِجَا مِيدُو

كِرَا سَتِ سَوَّغِ حَلِّ وَجَوَازِ رُوَايِ نَصَفَتِ

عَدَلِ وَصَوْتِ وَجَرَسِ اَوَا زِ حَضِيضِ

غَايِرُو غُورَا سَتِ وَهَجَلِ وَهَدَه لَسْتِيْبِ بِنَاغِ

رَبُوَه تَلَّ اسْتِ وَبَجْدِ وَهَضْبَه فَرَا زِ طَعَامِ

خُودِنِي وَفَجَلِ تَرَبِّ وَمَلِجِ نَمَكِ اَرَّ زِ بَرِجِ مَرُوقِ

شُورِ يَا قَلُو لَا قَا زِ فَصِيْدِ مَغْرَزِ سِدْبَرَا سَتِ وَ

رَا مَغْرَزَتِكِ قَدِيْدِ قَا قِ وَ سَمِيْنِ فَرَبِه وَ طَوِيْلِ

دَا زِ مَحِيضِ دُو غِ وَ لَبْنِ شِيْرِكِ زَبْرَه كَشِيْتِ

كِرَاعِ بَا چِه وَ چِيْنِ وَ جَبْنِ وَ بَصَلِ بِنِيْرِ بِيَا زِ

سَمِيْدِ دَرْمَكِه نَانِ سَفِيْدِ خَلِّ سِرَكِه رَغِيْفِ

كِرَدَه بَدَا سَتِ وَ اِبْتِدَا عَا زِ قَطِيْعِ دِيَانِ رَه

جَدِي وَ عَنَاقِ بَرِغَالِ چَا نَكِه مَغْرَبُو

صَا نِ مِيْشِ وَ تِيْسَرِ هَا زِ اَبُو اَمَلِيْحِ چَكَاوَلِ

وَ رَا سَتِ بِيْرَه نَاهِ چِه دَسَرِ كِرَسِ وَ چُوْنِ

صَفْرِ چِرِخِ بَارِي بَارِ صَغِيْرِ خُورِدِ وَ جَا رِ

سَمِيْدِ

شواظ مخلب چنگ حديد تيز و مستن في
فنان و مقطوع كار تگرست و صواب
دست و نيت عزيم نديه قبله و كعبه است
چون صلوة نماز عطات عطفه عجب
لا عمرى جزا مخره جان و هماغ و هندان
بي دل و سخي ناز زيم سندن دي نيزه
مهرزاده

بدي بيشم رسيل همو بعله زن و نجي
همراز كلير هم سخن است حريف هم پيشه
قرين ندليم بود همدم و شريك انبار اكل
هم خور و هم كاسه و سمي هم نام رفيق
يار موافق و نيزه هم ساز **القطعة**
الفارغ عشر اي قدرت سر و خرامان و ويخت
مهرزاده

القطعة
افطه

ماه تمام سازد بجر رمل بارد كوسير مقام
فاعلان فاعلان فاعلان فاعلان
بلبل بعد از اين اين قطع بر خوان صبح شام
قرم و غطريف جلاجل سيد راس و همام نتر آو
صد ر دست سني چير اسم نام عفو
حسك امر كار و قول كفت فعل كرد جنب پاره

چار همسايه نكهيان سطح بام لون رنگ
ريح بوي باد عيم و عين ميع نوم خواب و
مشي رفتن بعد دورى خطوه كام زنده
مسكه دهن روغن قطن پنيه صوفيشم
كوز كوزه قصعه كاسه قند ديك كاس جام
لفت شلغم بقل بوزه زرع كشت ريع دخل كدس

ط

خوفن خوفه دسته صعب الفنتد ورام

نغریستن و ضرر ندان طفل ناخن جلد پوست

خدرخ و جوف اندر لایق و خک تنگی کام

ادی انستی انسان لدم و حتی پری اجومزدو

رشته پاره غم تاوان دین وام اصع

انگشتت لیک ایهام انگشت بزرگ باقیست

وسطی بنصر و خنصر تمام سقم بیماری و صحت

تندرستی پنه کبر فح دم ریمت خون القیس

فی التي وخام العطر **والله** زهی جمال تو

امروز به زید رمینر چرا خدندک تواید

بسیبند دیر بدیر مفاعلن مفاعلن مفاعلن

فعلات بکوی حجت مفکن زشم سرد زید

دو

مبارز و بطل باسل و شجاع دلیر شجیر و

صبره کتان و جواست و جاش ^{بنا} بغیر غظفرو

اسد و لیت حارک و دلهات ^{بنا} هرز و قصود

حیدر است و ضعیف شیر رفاد ^{بنا} هجعت خفتن

سهار بی خوابی بدول و بازل و مع ^{بنا} سخی و

شعبان سیر عرج کچی و جز بی کیا و امت بلند

جبا و نرم و اخاذه عدی بر قاع **کوبر القطعة**

الرابعة عشر کل غنچه زشم دهنت در ستر است

وز شرم رخت دامن کل پر عطراست مفعول

مفاعل مفاعل دفاع احزاب هرج است این

کرت اندک فکرات ^{بنا} بصم عین و رتبه چهارم

فتر است اینها هر چیست ^{بنا} چهارم شتر است

۸۶

در سینه دل چرخه اندر

سهمست و از تیغ جفاهای تو دل و بیم است

مفعول مفاعلهن مفاعیلن فاعل بحر هج و

اخریب از این تقسیم است فرزند بنی قاسم

ابراهیم است پس طیب و طاهر از سر تعظیم است

با فاطمه و رقیه ام کلثوم زینب خنجر از اسر

در بحر هج زحاف بسیار اید

این وزن بهر بدیهه و کار اید مفعول مفاعل

مفاعیلن فاعل تقطیع کنی هم بدیدار اید

نه جفت بنی که پاک بودند هم بدعالمیته و

خدیه محترمه با ام جیبیه خفیه بود و

زینب میخونه صقیبه سوره ام سلمه

مولی الذکر در نیست

تعلیم است مولی و از ده است

بنی دایکی نبه دیگر فضاله آنکه نبیع است

نه هبه ^{بلا برون} نوبان ربیع و صالح و مدع ^{ساز}

زید بو رافع ضمیره کیشته مونهمبه

نورج و انقال مدی میمان

بالمیکن و زلزله و احزاب همان پنج اولاد

^{از بدیهه} قد سمع رعد و حدید فتح و یس و یسیر و

نصر و دهر رحمان زحیر ستم مصطفی

هفت قلعه خدایش بداد ایچنان ملک سالم

کشیته بد و ناعم و وشو آنکه عموص و

نظا سطم و سیلام

خوشتر از بحر هاست بحر خفیف و ز نامل

مثنوی لطیف فاعلات مفاعل فعدت

کل شیء من الظریف طریف خیش ولاده عیب

اعیای خدری و ممد دحکان ناخرو خرو

کاسر وضاعط وان مفسح کر و عضاشند

چاک چوارنجر هرج خرم

شود دل شود اساسیش چایهای اصل

مفاعیلن مفاعیلن فاعول چنین تقطیع

کردش مرد عاقل دو شرین و دو کانون و

پس آنکه شباط از اریسان و یار است

حریران و توراب ایلول نکه دوش

که از من یاد کار است ز فروردی چه بگذشتی

مردی بهشت آید بان خود دل و پیر آنکه

که مرد ادت همی باید پس از شهر یور و افهر

ابان ازودی دان که بر همین جزا سفندار

مزمای بنفراید ^{برهمس} موش و

بقر و بلنک و خرکوش شمار زین چاق

یکدزی آید و مار انگاه با سب کوسقنداس

حصاب حمد ونه و مرغ و سگ و خوک افکار

حمل و عقربت باهرام و سوسو

حوت و مشت پر ارام ^{نار} تیر جوزا و خوشه

میر سلطان خانه آفتاب شیر مدام نور

میزان چه خانه زهر است مرز حر است

جنگ و ذلوم مقام خویچوزا

سی و دوسی و یکیت حمل و ثور و شیر

خضر دشمن دان حذار و خوف ترسیدن

و نفاق بنگل بند آمد حصیسی ^{نقد و نیت} و سخن چه زندان

آبی سرکش بی کاهل بر تازان جانی جلیه خیزی

رسو ادنی ناکس طنی لاغری تابان سعب

غرث و طوی و جوع مصدرها و نعت از وی ^{ایچهار سوره در خواند}

یکی سعبان دوّم غرثان سوم طیان دگر جوغان

کلف عشق و صلف لاف و سته سال و این

نال حذر خاشع فرغ خایف قلبی هاب

و جل برسان تقی و متقی پر هین کار و عبوری

بنکو سفن سوهان کدر پیره خذیره ^{نقد و نیت}

سد رخبران و تدبیر و وصب رخ و المردو

جو اسوزش اقط پینود و ادار و سب ^{مکریان} بد خویش

خبر بار دشمن سرد و سخن کرم و سخن کین

فرح سادی و مسرور است جدلان فرح شادا

صغر خوی کبری پری فرکانی سخن ناخوش دنی

دنب لعبد کلب حبس خرب و پیران عنان رخ و

سناه دفع جلاقی و بکاکریه جف قیل و ^{نقد و نیت}

خفر شرم و صیاحت و سخن افغان عربی

و غیل و غاب غیضه ایک و شری بیشه زبده کفک

سینین قحط مطایشت و جراب بانان عمصر

چون عبیره بعبه رفک و اشک امه کور چه ^{چو بهار} لیشک

مارن نزمه بینی بر اجم نیندا نکشان نین

کندیده و نگهت ^{نقد و نیت} بخوبی دهان اید صنا و

دفر کند بغل رخ اب بینی دان تنوفه هم

فَلَا فَلَائِةَ سَبَبٍ وَبَيِّنَاتٍ
چو بدو دویا بانست

لَوْ بَ وَحَرَّةَ سَبَكِسْتَانِ
بجر رجز

رَا كَرَامَاتِ ارْكَانِ بَجْرَاهِي دَر سَخِي
بی هیچ شك

تَقْطِيعِ او چُونِ بَرَسْمِ زَيْنِ كُونِ كُنِ
متفعلن

مُسْتَفْعَلِنِ مُسْتَفْعَلِنِ مُسْتَفْعَلِنِ
هر روزه

بِحَقِّ نَوْشُودِ اَزْ كَرْدِ شِجْرِ خَكَنِ
طور و جبل

طُودِ وَعَلَمِ كَوْهَسْتِ وَحَرَّتِ بَاسِيَانِ
طرمو

عَسَلِ اَرِي وَضَرِي شَهْدَاتِ وَبِحَانِ رَايْكَانِ
چیز در راه دیده

مِيزَانِ نَرَاذِ وَحَمَلِ بَارِ وَفَرْخِ وَارِي بُوَدِ قَلْبِ
میزان

سَفِينِهٖ جَارِيهٖ كَشِي شَرَا عَشْرَ بَادِيَانِ
لَوْحِ وَ

سَكَاكِ وَجَوْهَرِ وَامَلَانِ بَرِ وَخَالِي هِي شَاخِ
شامخ

بَلِنْدِ وَقَلِّ سَرِ مِعْرَاجِ سَلَامِ نَزْدِيَانِ
حیمرو

جَدِّ وَشَخْصِ وَطَلَلِ حَوْبَانِ وَجِثْمَانِ بَدَنِ
ن

ذَاتِ هَسْتِي كُونِ بُوَدِ رُوحِ تَقْسِ نَاجِيَانِ
سُتُوْدِ

وَطَوِّ وَخِطَلِ وَهَرَسْتِ كَرِيهٖ كَلْبِ سَكِ
بِرَعْوَتِ

كِيكُ وَنَمَلُ ذَرَّةٖ مَوْرِيچِ عَالَمِ جِهَانِ
قَلْبِ

مَلِي رَا حَتِ خُوشِي شَرِيَّتِ بَدِي مَلِكْتِ شَمِي
سُوْدِ

دَسْرِي جِدَّةٖ تَوِي كِطَّتِ بَرِي
بَدِيَّتِ كَانِ كَلْبِ

كِرَانِ يَالِغِ رَسَانِ اَكْلِ خُورَانِ رَا نَعِ چِرَانِ
طَابِرِ

بِرَانِ قَاطِعِ بِرَانِ جَارِي وَانِ سَاكِنِ
وَاجِعِ وَ

فَرِيقِ فَوْمِ وَفَرِقِهٖ اَمَّةٖ مَعَشَرَةِ
طَالِقِ يَلِهٖ

سَكُوِي كَلِهٖ هَمَّ كَلِهٖ رَا عِي شَبَانِ
عَمِي وَ

ضَلَالَتِ طَرَهِي بَغْضِ وَعَدَاوَةِ دَسْمَنِ
تَلْقَا

جَهَّتِ قِرَانِ هَوِي تَبِيَانِ بِيَانِ
اِيَهٗ شَمَانِ

نوعی است از مضارع بارگینا
 احزاب تقیظ او چه کردی کرد سخن مرتب
 مفعول فاعلات مفعول فاعلا
 از مهر خ سمنبر و دلبر شکر لب میزبان
 تاودان و ندانم شجر رخ چون ملجأ
 بنامک شسته سیرت کمال و صبر قاطبه

جمله دان هم شطراست و بصفی
 و جز است بعضی کف فین سداب و نومو
 قصد سیر یاد رنگ دباکد و وقوع تراو
 شدید سخن قنایار و سلو چقدر
 جزو کوز نغاع بودنت و اشاش و ع
 رخت خلد فریب و صبر سکیب و جمال

دنی و لباس کسوة چون جدو حجت
 ماه شبح بارده بدر است خرمش هالا
 سایه فی بود ماهتاب فخت سگوستی
 صحو هشیاری نضرو عون و مظاهرن
 یاری مبرم و متقن و مینی محکم مظانو
 داج و مذهبه تازی و هنی است و سستی

ذادلت هوان و هون خواری ایتناو
 ضراعلت و ضرع استکانت نضرع
 وزاری عرف و خوشبوی و عرفینکوبی
 مسک و مشن پراة پیرازی قسم و حلقه
 و عین سو کند دنی اهل و ذمه زطاری
 یاس و حرمان قنوط او میدی چون

تَعَطُّلُ بَطَالِهِيكَارِي قِرْدِ كِي قِضَاعِ سَلَاكِي ^{صلاک}

بَلِي حِرْفِ پَلِشِ جَزْ اَسْرَاوَارِي صَرِبِ

جَلْدِ اسْتِ عَضُو هَرَفِ زَدَنِ تَرَكِي اَرْقَاقِ ^{سیرتکاران}

هندوی ماری

وَقُوفُ حَدَسِ شِعْرُو عِلْمِ وَفَقَهُ هَمَّ دَانَايِ

عَمَارِ وَحَفَلَهْ اِسْوَهِي حِدَاكِ چُونِ وَحَلَهْ نَهَايِ

عَسَارَةُ مَسْكَنَتِ چُونِ بُوَسْرِ عَيْلَهْ رُوَسِي

مَخَايِمِ وَمَكَايِلِ كِي لَهَا فَيَلُوَلِ بِي رَايِ ^{نیت}

مِرَّةَ صِنَعْنِ وَصَنِيغَهْ اَحَلَهْ وَحَقْدُ وَحَقْنِ

كِي نَهْ قُشْمِي فَارَهْ نَاوِ طَافَتْ قُدْرَهْ تَوَانَاكِي

اِلَى نِعْمَتِ صَرَزِ رَحْمَتِ بِلَا هَمِّ نِعْمَتِ وَرَحْمَتِ <sup>سوز زلفش وانه چشمت
بهره بر سرش وانه چشمت</sup>

كِنَانِ وَكِرْنِ عِظِ اِلَوْشَنِ فِضِي فَضْرِ سَتَرَا

اَزْمِيلِ شَقْرَهْ مَحْدِي

نَشِكْرَهْ دَانِ دَكْرِ فَوَلَادِ اَيْدِ صَدَسِ وَ <sup>نیز شکر است
میردند بر قدر است</sup>

اِسْكَافِ كَفَشْكَرِ خِزْرِ بِرِ حَوْكِ وَرِ جِسِ

تَحْسِنِ هَلِكِ اِسْمِي لِسْخِنِ قَفَشْ كَفَشِ ^{نیز است}

نَشَا چُونِ نَبَاخِرِ سَكْرَا سْتِ وَفَرَجِ

خِرَانِ كِي نَدَرِ نَاوِ مَهْدِ دَهَانِ شَقْبَلِسِ ^{نشد اوله از غم نهان}

زَبِ وَايِرْتِي خُصَلَا سْتِ خَايَهْ عَانَهْ

زَهَارَا سْتِ سَرَهْ نَاوِ نَعْرَهْ مَعَالِ سِيَدِنِ ^{کولارده}

دِهْمَاعَهْ تَارِ سَرِ كَابُوسِ دَانِ سَكَاچِ وَ ^{میردند}

صَاغُو طِ بِنْدَلَانِ جَانُو مِ هَمِنْدَدُو

هَتَاكِ پُرْدَهْ دَرِ مِهْنَاچِ وَنَاچِ وَجَدُو ^{نشدند}

فَصْدِرَاهِ رَا سْتِ وَرَدُو شَرِيْعَتِ وَوَعَطْنِ

مورد آب خور ذوق خنک و خنک مشک چه قوی

عظام بندش مشک هفت باشد و صرام

چرم گرم فدان صباد و منسف چله

چند جمع مسحاہ پیل مسحاہ مال قلندر

مسواہ پنج فلفلہ روز است و مرکبک باشد

شروف زینر کا پر زکر

عقرب چه کردم است حمه زهره ابره پلش

جعبه جعفری ^{تقسیم بود چون} و کمانه کیش

انصار کز باد و چه نگار کز و شمال بالا

جنوب و صبا پس دبور پلش حمی تب و

صداع و فواد و گیاد هست در دست و

دل و جگر و جرح قرح ریش ظهر است بشت

بطن شکم فرو پوستی الیه نعام دینه

شام مرغ و نعی میش جانون چه دکان

شد و حلینست انکره باشد سر اسیریم و

^{دردان} نرطاجین سریش

ای بگردن صف زده حوران حورا منظره

همچو انچه بست کرد ماه تابان دایره

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

هست این بحر رمل بر خوان بصوه خجوه

شمع موم و زیف کارج ناسر جید سره شادین و

خشف و نزالست و ریشا هویره لقبه سولا

خست و مخمل داس و بیدم کرد بر کلبتان

ماش است کلوب ابن و منشاره شیخ فانی

^{بهره لونه} ^{بهره لونه}

فاعلاتن

یمن هم وهره پیراست و زال حینین شهله

عجوزه در دینس و شهبه علویا لاسفل

پستی ذیل دامن قصر کوشک جدم بنیان

اساس اصل است و شرق کنگره مقدم

العین است و مافی مؤوق مؤوق ماق ماق

کچ چشم و مورخش دنبال و هازل مسخره جوز

کودز

کوز و لوز باد است و کج خایه پیر چون

بسطراط است مشمن پوره

خارج برون جمدج و نخل و بیچیه

داخل درون طبقه و صنوفات مشغله

دایع خرترا آمد و بطح خربزه چون کعلک

کاک و قوس کلچ لبافله مقفد چه خلافت

سکقات سند پست ضبوس سار و ضیفه

چغرو دلوق دله جمله جکاد و مفروق و قوق

دماغ مغز ام الدماغ جای وی ججه کله

طلوق و مخاض در درزه و عیدل شیر حمل ادره

عز و شری جدری نفظ ابله وضع انچه

که اخطرش بود علوق یمن آنکه باز کوبنیاید

بقابل

بقابل مطبوخ پخته مغز کفیر زرد

جوش انقنه دیک پار طنجیر پائله

شاه دلق کهن منساعصا مرطو کساکم

بودار بعین چله سطر است زبر و رقم و خط

سفر چه کتاب تفیشر و جحت کافی فص

مشله مخاه رندا باشد و منقاد اسکته پیر

صباح بانك رويه و عود است بانك اوی

و چیز مکتوب بود

مختصر سوری جز نعم آری لامکر

کای و کای و کای و کای و کای
کای و کای و کای و کای و کای

نوعهای لغت زمین

بستو اول اصل است همچو ماد پس مولد

جو صناع و طاجن باز سینه و طاجی ای استاد

و ز مترب شناس صبح دلک یلمون و قفسش

هرچ است بیاد و زمی سخی و کسوة و فرق

عدل بغض و دوام و استعداد بنی و شرف

ذفر و دبع و و نای قرون بیع و خفیه

از اعداد مشترک جائز است و غیر حجاب و ستر

مترادف چنان و قلب و فواد مختلف در میان

عرب و عجم جزر و جوز و طاس و طس

افتاد عسل بردن را حقیقت دان آری

قرآ مجاز دان چو عسلاد

و فتح و رجه بقلة الحقا حرفه

دان و دد و منفرد تنها مع معالست و دق

خوگر می زهر و پراست بود و قمرها و دد

کل دان هند یا کسنی ارج و طب و صبق

بویا نعم و وحش چار بای و سبع ددو

جبانه دشت دار سرا عجز است و ورن

چه ردق سرین مثل کقواست شبیه

نذ همتا حسن چکاه و سعدان و پش

کتابخانه مجلس شورای اسلامی
اصفهان
شماره ثبت کتابخانه
سال ۱۳۱۸

۱۱
نی نویسد و در حلقه موز در اس و ^{توشه}

حماض طبع شعله است و بلیک ^{بهر} ^{بهر} ^{بهر}

شویس است و طبع بر تریب خوش ^{بهر} ^{بهر}

شکر ^{بهر}

دست منظر روی موان و سنج ^{بهر}

لک ^{بهر} موسی ^{بهر} ^{بهر} ^{بهر}

